

УДК 351.86:004.77(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2022.3.58>

Є. О. Гульчук

Державний експерт експертної групи планування територій
Директорату просторового планування територій та архітектури
Міністерства розвитку громад та територій України

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Стаття присвячена аналізу Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – ЄДЕССБ) як інструменту удосконалення державного управління будівельною галуззю в Україні. Розглянуто основні аспекти функціонування системи, її роль у забезпеченні прозорості та доступності адміністративних послуг, а також проблеми, що виникають під час впровадження та використання цієї системи. Автори акцентують увагу на важливості інтеграції ЄДЕССБ з іншими державними реєстрами для покращення обміну інформацією та автоматизації взаємодії між органами державної влади, підприємствами та громадянами. Особливо розглянуто необхідність удосконалення нормативно-правової бази та забезпечення належного рівня інформаційної безпеки. У статті також наводяться рекомендації щодо розвитку ЄДЕССБ з метою підвищення ефективності будівельного сектора, залучення інвестицій та загального економічного розвитку України.

Зокрема, у статті підкреслюється важливість створення єдиної цифрової платформи, яка спростить процеси реєстрації, моніторингу та контролю за будівельною діяльністю, що є ключовим для забезпечення ефективного державного управління. Аналізуються основні функції ЄДЕССБ, зокрема автоматизація подачі заявок на отримання дозволів, моніторинг відповідності проектної документації вимогам законодавства та забезпечення зворотного зв'язку з учасниками будівельного процесу. Окрім того, розглядаються труднощі, з якими стикаються як органи влади, так і суб'єкти будівельної діяльності, що пов'язані з технічними, правовими та організаційними аспектами функціонування системи. У статті акцентується на необхідності вдосконалення механізмів захисту персональних даних та інших аспектів кібербезпеки в умовах цифровізації будівельної галузі. Автори також зазначають, що без належної підтримки з боку держави, а саме інвестицій в модернізацію інфраструктури та підвищення кваліфікації фахівців, досягнення поставлених цілей стане важким. В цілому, стаття сприяє розумінню важливості ЄДЕССБ як важливого елементу інноваційної стратегії розвитку будівельного сектору в Україні та дає рекомендації щодо покращення її функціонування для забезпечення сталого розвитку національної економіки.

Ключові слова: електронне урядування, державне управління, цифровізація, електронні послуги, моніторинг будівельних проектів, дозвільні документи, інноваційні технології, адміністративні послуги, реформування будівельного сектору, електронний облік, автоматизація процесів.

Постановка проблеми. Наявність дієвих та ефективних рішень у сфері державного регулювання будівництва є одним із ключових аспектів ефективного розвитку будівельної галузі в Україні. Реалізація в Україні Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі за текстом – ЄДЕССБ) не лише є викликом ефективного галузевого розвитку електронного уряду-

вання в Україні, а й аспектом пов'язаним із впорядкуванням процесу будівництва в Україні шляхом створення умов, які забезпечать максимальну публічність та прозорість інформації в системі містобудівної діяльності, що в тому числі, унеможливорює корупційні прояви. Водночас, проблематика функціонування ЄДЕССБ полягає і в недостатньо деталізованій та розробленій нормативно-правовій базі для ефективного її функціонування, а також в очевид-

ній потребі забезпечення належного захисту персональних даних та інформаційної безпеки. Ключовими питаннями також є й інтеграція ЄДЕССБ з іншими державними реєстрами для узгодженого обміну даними. Ці питання вимагають комплексного вдосконалення законодавства для досягнення прозорості, ефективності та безпеки у сфері будівництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти досліджуваної проблематики на загальнотеоретичному рівні досліджувалися рядом вітчизняних науковців таких як: М. Богуславець, Б. Кохан, І. Лопушинський, Т. Сиволапенко, М. Федоров та інші. Хоча в роботах наведених науковців розглянуто питання, пов'язані з окремими аспектами електронного урядування, зокрема в аспектах політики держави у сферах будівництва, проблематика стійкого впровадження, функціонування та правового регулювання Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва потребує подальших досліджень.

Метою статті є аналіз правових аспектів впровадження єдиної державної електронної системи у сфері будівництва в Україні та виявлення основних проблем, що потребують вирішення для ефективного функціонування цієї системи. Стаття спрямована на дослідження нормативно-правових вимог до ЄДЕССБ, забезпечення інформаційної безпеки та захисту даних, оптимізацію дозвільних процедур, інтеграцію з іншими державними реєстрами, а також визначення шляхів вдосконалення законодавства для підвищення прозорості та ефективності в будівельній галузі.

Виклад основного матеріалу. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [4] передбачає те, що цифровізація держави забезпечить кожному громадянину нові доступ до державних послуг. Розвиток цифрової економіки в Україні набирає обертів, і одним із ключових напрямів цієї трансформації є впровадження сучасних технологій у різних галузях, зокрема у сфері будівництва. Створення ЄДЕССБ стало важливим кроком у реалізації державної політики щодо цифровізації, спря-

мованої на покращення якості адміністративних послуг, підвищення прозорості будівельних процесів та спрощення взаємодії між учасниками ринку.

ЄДЕССБ, робота якої стартувала в 2020 році в Україні, є інформаційною системою, створеною для впорядкування процесу будівництва в Україні, шляхом реалізації його на принципах публічності та прозорості інформації щодо реалізації даного процесу. ЄДЕССБ – це загальнонаціональна інформаційна система, що покликана впорядкувати процес будівництва в Україні і через максимальну публічність інформації зробити його прозорим та вільним від корупції. ЄДЕССБ має реалізувати весь життєвий цикл будівництва об'єкту починаючи з отримання містобудівних умов та обмежень, закінчуючи його введенням в експлуатацію. Передбачається, що більшість інформації та документації необхідної для ведення будівництва буде створюватися в Системі відповідними суб'єктами, що дозволить централізувати та стандартизувати дані з багатьох розрізнених джерел інформації. Власником Системи виступає держава в особі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. Технічним адміністратором виступає ДП «Дія». Єдина державна система у сфері будівництва створена у співпраці Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України та Міністерства цифрової трансформації України завдяки проекту «Підтримка цифрової трансформації» за підтримки USAID та UK Dev. Партнер проекту – Фонд Східна Європа [1], .

Наразі до Системи ЄДЕССБ підключені різноманітні установи та організації, що відіграють ключову роль у будівельній сфері. Серед них – державні органи, які здійснюють архітектурно-будівельний контроль, а також місцеві органи, відповідальні за містобудування та архітектуру. До користувачів також належать саморегульованні організації в архітектурній галузі та фахівці, яких вони сертифікують, проектні та експертні організації, органи, що займаються присвоєнням адрес нерухомості, та установи з охорони культурної спадщини. Окрім цього, Систему використовують правоохоронні органи,

виробники будівельної продукції та енергоаудитори.

На сьогодні функціонування Системи регулюється Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» [2] та Порядком ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 681. [3]

Згідно з положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва», Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» доповнено статтею 22-1 «Єдина державна електронна система у сфері будівництва» [2]. Відповідно до цього закону, ЄДЕССБ функціонує як єдина інформаційно-комунікаційна система у межах містобудівного кадастру, що забезпечує процес створення, перегляду, надсилання, прийняття, збору, внесення, накопичення, обробки, використання, розгляду, зберігання, захисту, обліку та надання інформації у будівельній сфері. Також вона забезпечує електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними установами, органами місцевого самоврядування та центрами надання адміністративних послуг для отримання визначених Законом послуг у галузі будівництва. Ця система містить такі компоненти: 1) Реєстр будівельної діяльності; 2) електронний кабінет користувача; 3) портал електронної системи. Електронний кабінет є інтегрованою частиною системи, яка забезпечує електронну комунікацію між фізичними та юридичними особами, державними установами, органами місцевого самоврядування та центрами адміністративних послуг [2]. Портал електронної системи забезпечує доступ до відомостей з Реєстру будівельної діяльності, а також статистичні дані про надані послуги, консультації через онлайн-чат-бот і калькулятор для визначення класу наслідків будівництва.

Як зазначає І. Лопушинський, цифрові технології та послуги в державному управ-

ління є основою реформування державного управління та потенційним прикладом для всієї країни, яким чином потрібно використовувати переваги «цифрового» світу. Синергетичний потенціал соціальних, мобільних, «хмарних» технологій, а також технологій аналізу даних та «інтернету речей», на думку І. Лопушинського, у поєднанні можуть трансформувати державне управління та в цілому зробити державний сектор України ефективним, реактивним і ціннісним [5].

М. Моон зазначав, що програми G2B (Уряд для Бізнесу) активно сприяють розвитку ініціатив у сфері електронних транзакцій, таких як електронні закупівлі та створення електронного ринку для державних закупівель, а також проведення тендерів за допомогою електронних платформ для обміну інформацією та товарами [6].

Аналогічні ідеї підтримує й О. Михальченко, який зазначає, що перехід урядових операцій в Інтернет дозволяє підприємствам спростити регуляторні процедури, зменшити бюрократичні труднощі, забезпечити відповідність законодавству і проводити операції швидше та зручніше завдяки електронному поданню документів і статистичній звітності. Замість того, щоб відвідувати державні установи для заповнення паперових форм, підрядник, наприклад, може подати документи на отримання дозволу на будівництво через Інтернет. Також надання інтегрованих єдиних джерел публічних послуг відкриває можливості для співпраці бізнесу та уряду [7].

Крім того, зазначені тенденції є позитивними з точки зору мінімізації корупційних проявів. За результатами останніх досліджень, гравці ринку нерухомості найчастіше стикаються з проявами корупції під час отримання погоджень і дозволів. Згідно з дослідженням бізнес-асоціації URE Club, у 2020 році в Києві 86,7% опитаних відзначили такі випадки в своїй діяльності, а в регіонах цей показник становив 80% [8]. Ці дані свідчать про значну проблему, що впливає на ефективність та прозорість процесів, пов'язаних із забудовою та інвестиціями в нерухомість. Корупційні практики під час отримання дозвільних документів створюють додаткові

бар'єри для законного ведення бізнесу, що призводить до затримок у реалізації проектів, підвищення витрат та зниження довіри до органів державної влади. Крім того, корупція в цій сфері може впливати на якість будівництва та безпеку об'єктів, оскільки деякі дозволи можуть бути видані без належної перевірки або з порушенням встановлених стандартів. Ці фактори знижують інвестиційну привабливість ринку нерухомості та створюють несприятливі умови для розвитку бізнесу в Україні.

ЄДЕССБ сприяє значному зменшенню бюрократичних перешкод завдяки автоматизації дозвільних процедур і документальних операцій, а також знижує ризики корупції шляхом відкритого доступу до інформації про будівельні проекти та учасників будівельної діяльності. Система надає можливість громадянам, інвесторам, архітекторам, проектувальникам та органам державного контролю отримувати необхідні дані у цифровому форматі, що підвищує зручність і оперативність роботи.

Інтеграція ЄДЕССБ з іншими державними реєстрами посилює її роль у формуванні єдиного цифрового середовища, де доступ до важливої інформації забезпечується в режимі реального часу. Зокрема, електронний кабінет і портал системи дозволяють користувачам отримувати необхідні консультації, автоматично вносити дані та перевіряти статус документів. Це значно спрощує діяльність у сфері будівництва, а також стимулює подальший розвиток цифрової економіки в Україні.

Висновки. В умовах сьогодення впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва є важливим кроком до цифровізації галузі та забезпечення прозорості будівельних процесів в Україні. Ця система сприяє зменшенню бюрократичних бар'єрів, підвищенню доступу до інформації та зниженню рівня корупції. Однак для забезпечення її ефективного функціонування необхідно вдосконалити законодавчу та технічну базу, а також забезпечити інтеграцію з іншими державними реєстрами. Успішна реалізація ЄДЕССБ може суттєво покращити інвестиційний клімат в Україні та сприяти розвитку будівельного сектору. Зважаючи на те, що ЄДЕССБ є основою для централі-

зованого управління будівельними процесами, важливим є забезпечення належної інформаційної безпеки та захисту персональних даних, що дозволить зберігати довіру до системи з боку всіх учасників будівельного ринку. Водночас, інтеграція цієї системи з іншими державними реєстрами створює можливості для більш ефективного обміну даними та автоматизації взаємодії між різними органами державної влади, підприємствами та громадянами.

Необхідність удосконалення нормативно-правової бази залишається важливим аспектом для подальшого розвитку ЄДЕССБ. Це дозволить забезпечити її належну роботу та врахувати усі сучасні вимоги до електронного урядування, що в свою чергу покращить якість та доступність адміністративних послуг у будівництві. Підвищення ефективності функціонування цієї системи матиме важливе значення для подальшого розвитку будівельної галузі, створення нових робочих місць, залучення інвестицій та загального покращення економічної ситуації в Україні. Отже, для досягнення максимального ефекту від впровадження ЄДЕССБ необхідно забезпечити комплексний підхід до її розвитку, що включає удосконалення законодавства, підтримку цифровізації, інтеграцію з іншими державними системами, а також забезпечення високого рівня інформаційної безпеки. Це створить умови для ефективного функціонування будівельного сектору, сприятиме його розвитку та збільшенню інвестиційної привабливості України.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-портал Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. URL: <https://e-construction.gov.ua/>
2. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
3. Деякі питання забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 23.06.2021 р. № 681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2021-%D0%BF#Text>

4. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>
  5. І. Лопушинський. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2018. № 2. С. 30 – 32.
  6. M. Moon. The evolution of e-government among municipalities: rhetoric or reality. *Public Administration Review*. 2002. Vol. 62. № 4. P. 424 – 433.
  7. М. Михальченко. Електронне урядування в процесі прийняття управлінських рішень. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2021. № 3. Том 32 (71). С. 39 – 48.
  8. Офіційний веб-портал Першої будівельної експертизи. Корупція в будівництві: результати опитування учасників ринку. URL: <https://pbe.ua/corruption-54>
-

Gulchuk Ye. O. Certain aspects of implementation and operation of the Unified State E-System in Construction in Ukraine

The article is devoted to the analysis of the Unified State Electronic System in the Field of Construction (hereinafter – USESC) as a tool for improving public administration of the construction industry in Ukraine. The main aspects of the system's functioning, its role in ensuring transparency and accessibility of administrative services, as well as the problems arising during the implementation and use of this system are considered. The authors emphasize the importance of integrating the USREOU with other state registers to improve the exchange of information and automate interaction between public authorities, enterprises and citizens. The need to improve the regulatory framework and ensure an adequate level of information security is also considered. The article also provides recommendations for the development of the USESC in order to increase the efficiency of the construction sector, attract investment and overall economic development of Ukraine.

In particular, the article emphasizes the importance of creating a single digital platform that will simplify the processes of registration, monitoring and control over construction activities, which is key to ensuring effective public administration. The author analyzes the main functions of the USESC, including automation of permit applications, monitoring of compliance of project documentation with legal requirements, and providing feedback to participants in the construction process. In addition, the article discusses the difficulties faced by both the authorities and construction entities related to the technical, legal and organizational aspects of the system. The article emphasizes the need to improve the mechanisms for protecting personal data and other aspects of cybersecurity in the context of the digitalization of the construction industry. The authors also note that without proper support from the state, namely investments in infrastructure modernization and professional development, achieving the set goals will be difficult. In general, the article contributes to understanding the importance of the USESC as an important element of the innovative strategy for the development of the construction sector in Ukraine and provides recommendations for improving its functioning to ensure the sustainable development of the national economy.

Key words: *e-governance, public administration, digitalization, electronic services, monitoring of construction projects, permits, innovative technologies, administrative services, construction sector reform, electronic accounting, process automation.*